

Ց Ա Ն Կ

ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 2017թ. ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ /<< ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶ/

/Ցանկը լրացված է << կառավարության 12.01.2017թ. նիստի N 1 արձանագրային որոշման թիվ 2 հավելվածով հաստատված Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպանության և սոցիալական ներառման 2017-2021թթ. համալիր ծրագրի իրականացումն ապահովող միջոցառումների ցանկից/

NN ը/կ	Միջոցառման անվանումը	Միջոցառման նկարագիրը	Կատարողը	Համակա- տարողը	Կատարման ժամկետը /գործընթացը համակարգող/	Ակնկալվող արդյունքը	Ֆինանսա- վորման աղբյուրը
1. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված միջոցառումներ /Ազգային օրենսդրության համապատասխանեցում ՄԱԿ-ի «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների մասին» Կոնվենցիայի պահանջներին/							
1.1	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող Լոռու մարզային հանձնաժողովի նիստերի անցկացում	Հաշմանդամու- թյուն ունեցող ան- ձանց Լոռու մար- զային հանձնա- ժողովի նիստում հիմնախնդիրների վերհանում և լուծ- ման տարբերակ- ների քննարկում	Հաշմանդամու- թյուն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող Լոռու մարզային հանձնաժողով /Հանձնաժողով/	Անհրաժեշ- տության դեպքում գործընթացին շահագրգիռ պետական կառույցների ներգրավում	2017թ. ընթացքում համակարգող՝ հանձ- նաժողովի քարտուղար, աշխատակազմի առող- ջապահության և սո- ցիալական ապահո- վության վարչության սոցիալական ապահո- վության բաժնի պետ Վալերի Զաղինյան 055/091 98-14-06, 0312 2-33-99	Հավասար պայմանների ստեղծման ու հավասար հնարա- վորությունների ապահովման աշխատանքների իրականացում	Մարզպե- տարանի միջոցների հաշվին
1.2	«Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպա- նության և սոցիալական ներառման մասին» ՀՀ օրենքի հանրային իրազեկում	Օրենքի հանրա- յին իրազեկման ապահովում	Հանձնաժողով, Հասարակա- կան կազմա- կերպություններ /ՀԿ-ներ/, Զարգվածային լրատվամիջոց- ներ /ԶԼՄ-ներ/	ՀՀ աշխա- տանքի և սոցիալական հարցերի նախարարու- թյուն /ՀՀ ԱՍՆ/	Օրենքի ընդունումից հետո համակարգող՝ հանձ- նաժողովի քարտուղար, մասնակիցներ՝ ՀԿ-ներ	Իրազեկված հան- րություն՝ Հաշման- դամություն ունեցող անձանց իրավունք- ների, սոցիալական պաշտպանության, նրանց համար հավասար պայման- ների ստեղծման ու հավասար հնարա- վորությունների ապահովման մասին	Ֆինանսա- վորում չի պահանջ- վում
1.2.1	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպանությանն ու սոցիալական ներառմանն ուղղված իրավական դաշտի ապահովում	<ul style="list-style-type: none"> իրավական դաշտի ուսումնասիրություն և առաջարկների մշակում գործող իրավական ակտերում փոփոխու- թյուններ կամ նոր իրավական ակտերի ընդունում 	Շահագրգիռ նախարարություններ ՀՀ մարզպետարաններ Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Շահագրգիռ ՀԿ-ներ (համաձայնությամբ)	2017-2021թթ.	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց սահ- մանադրական իրա- վունքների պաշտպա- նություն , նրանց համար հավասար և մատչելի պայմաններ ապահովելու վերաբե- րյալ դրույթների ամրագրում հասարա- կական կյանքի բոլոր ոլորտներում, խտրա-	Ֆինանսա- վորում չի պահանջում	

						կան դրույթներ պարունակող իրավական ակտերի վերանայում	
1.2.2	Բոլոր ոլորտների զարգացման ծրագրերում հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ներառումն ապահովող միջոցառումների մշակում և իրականացում		Շահագրգիռ նախարարություններ ՀՀ մարզպետարաններ, Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)		2017-2021թթ.	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ներառման ուղղված միջոցառումների իրականացում	ՀՀ պետական բյուջե, դոնոր կազմակերպություններ
1.3	Աջակցություն Հաշմանդամություն ունեցող անձանց տվյալների բազայի կատարելագործման և շահագործման աշխատանքների իրականացմանը (Բժշկասոցիալական փորձաքննության հանձնաժողովների /ԲՄՓՀ/ տեղեկատվական շտեմարանի կիրառում)	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց տվյալների բազայի կատարելագործում	ՀՀ ԱՍՀՆ, Մարզի ԲՄՓՀ-ներ	Հանձնաժողով	2017թ. ընթացքում	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց մատուցված ծառայությունների /պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաների տրամադրում/ տվյալների շտեմարանի թարմացում	ՀՀ պետական բյուջե
1.4	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հիմնախնդիրների վերաբերյալ գրականության, մեթոդական ուղեցույցերի տարածում	հանրային իրազեկման ապահովում	ՀՀ ԱՍՀՆ, Հանձնաժողով	Հասարակական կազմակերպություններ /ՀԿ-ներ/	2017թ. ընթացքում համակարգող՝ Հանձնաժողով, մասնակիցներ՝ ՀԿ-ներ	Իրենց իրավունքների գիտակ Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հանրություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
1.5	Խրախուսում հաշմանդամության հիմնախնդիրների լուծման գործում անջրի ընկած անձանց/կազմակերպություններին /այդ թվում՝ հաջողությունների հասած հաշմանդամություն ունեցող կանանց և ներառական կրթության ոլորտում հաջողության հասած երեխաներ, հաշմանդամություն ունեցող զինծառայողներ/	Հաշմանդամության ոլորտի հիմնախնդիրների լուծման գործում ներդրում ունեցող անձանց խրախուսում	ՀՀ պաշտպանության նախարարություն /ՀՀ ՊՆ/, ՀՀ ԱՍՀՆ, Մարզպետարան, Հանձնաժողով	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող ազգային հանձնաժողով, ՀԿ-ներ	2017թ.տարեվերջին համակարգող՝ հանձնաժողով	Գնահատված աշխատանք	Սեփական միջոցներով
1.6	Հաշմանդամություն ունեցող ազատամարտիկների և զինծառայողների պարգևատրում մեղալիներով և շնորհակալագրերով	Արցախյան գոյամարտի և ՀՀ պետական սահմանների պաշտպանության ժամանակ վիրավորված, հաշմանդամություն ունեցող ազատամարտիկների և ՀՀ ՁՈՒ զինծառայողների խրախուսում /մեղալ, շնորհակալագիր և այլն/	ՀՀ ՊՆ, մարզպետարան	ՀԿ-ներ	2017թ. ընթացքում Աջակից՝ Հանձնաժողով, ՏԻՄ-եր, ՀԿ-ներ	Հաշմանդամություն ունեցող ազատամարտիկների և զինծառայողների մեծարում, նրանց սխրանքի ներկայացում հանրության լայն շերտերին	Ֆինանսավորում չի պահանջվում

1.7	«Շահերի պաշտպանության հնստիտուտի կարևորությունը հասարակական կազմակերպություններում» խորագրով սեմինարների և դասընթացների կազմակերպում	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց շահերի պաշտպանների կարողությունները զարգացնելուն և հասարակական կազմակերպություններում շահերի պաշտպանության հնստիտուտի կարևորության բարձրացմանը ուղղված դասընթացների կազմակերպում	ՀԿ-ներ		2017թ. ընթացքում համակարգող՝ Հանձնաժողով, մասնակիցներ՝ ՀԿ-ներ	Հասարակական կազմակերպություններում հաշմանդամություն ունեցող անձանց շահերի պաշտպանության հնստիտուտի զարգացում	ՀՀ օրենքներով չարգելված ֆինանսավորման աղբյուրներ
1.8	«Համայնքների դերը և պատասխանատվությունը համայնքի սոցիալ-մշակութային և տնտեսական կյանքում, հաշմանդամություն ունեցող կանանց և տղամարդկանց հավասար մասնակցության և սոցիալական ներառման հարցերում» խորագրով սեմինարների կազմակերպում	Հեռուստատեսային, ռադիո և առցանց հրապարակումներ, սեմինարների և կլոր սեղանների կազմակերպում	ՀՀ ԱՍՀՆ, ՀՀ մշակույթի նախարարություն /ՀՀ ՄՆ/, ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարություն /ՀՀ ՍԵՀՆ/, մարզպետարան, ՀԿ-ներ	Տեղական հիքնակառավարման մարմիններ /ՏԻՄ-եր/, ԶԼՄ-ներ, Հանձնաժողով	2017թ. ընթացքում Աջակից՝ Հանձնաժողով, Մասնակիցներ՝ ՏԻՄ-եր, ՀԿ-ներ	ՀՀ Լոռու մարզում ՏԻՄ-երի մասնակցությամբ սեմինարների կամ կլոր սեղանների կազմակերպում և համայնքներում հաշմանդամություն ունեցող կանանց և տղամարդկանց սոցիալ-մշակութային և տնտեսական կյանքին մասնակցությանը խոչընդոտող լրատվական նյութերի հրապարակում	ՀՀ օրենքներով չարգելված ֆինանսավորման աղբյուրներ
2. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հավասար և մատչելի պայմանների ապահովում <i>/Տրանսպորտի և ճանապարհային երթևեկության մատչելիություն/</i>							
2.1	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի միջավայրի ձևավորում, աջակցություն Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի միջավայրի ստեղծմանն ուղղված միջոցառումների կազմակերպմանը և իրականացմանը /թեքահարթակների կառուցում և այլն/	Մատչելի միջավայրի ստեղծում /ներառյալ՝ փողոցներում, այգիներում, շենք-շինություններում թեքահարթակների կառուցում և վերակառուցում/	ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն /ՀՀ ՔՆ/ ՏԻՄ-եր, մարզպետարան	ՀԿ-ներ	2017թ. ընթացքում Տեղեկատվության տրամադրում՝ հանձնաժողովի անդամ, մարզպետարանի աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչության սոցիալական ապահովության բաժնի առաջատար մասնագետ Գայանե Բոջուկյան 093 75-14-58, 0312 4-02-66	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հավասար հնարավորությունների և մատչելի միջավայրի ապահովում	ՀՀ պետական բյուջե, համայնքային բյուջե, դոնոր կազմակերպություններ

2.2	Համաձայն շինարարական նորմերի, ճարտարապետահատակագծային ու նախագծային առաջադրանքների՝ նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերում հաշմանդամություն ունեցող անձանց և բնակչության սակավաշարժ խմբերի համար սահմանված քաղաքաշինական նորմերի և պահանջների ապահովում	Կրթական, մշակութային, մարզական և առողջապահական նշանակության շենքերի հիմնանորոգման և կառուցման ընթացքում հաշմանդամություն ունեցող անձանց և բնակչության սակավաշարժ խմբերի համար սահմանված քաղաքաշինական նորմերի պահանջների ապահովում	ՀՀ ՔՆ, մարզպետարան, ՏԻՄ-եր		2017թ. ընթացքում Աջակից՝ հանձնաժողովի անդամ, մարզպետարանի աշխատակազմի քաղաքաշինության վարչության պետ Արմեն Զանազյան 093 44-16-00, 0312 2-31-02	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց և բնակչության սակավաշարժ խմբերի կրթական, մշակութային, մարզական և առողջապահական նշանակության շենքերում ազատ տեղաշարժի ապահովում	ՀՀ օրենքներով չհարգված ֆինանսավորման աղբյուրներ
2.3	Հասարակական, արտադրական և բազմաբնակարան շենքերի ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքների կազմման, նախագծերի մշակման, փորձաքննության և դրանց համաձայնեցման փուլերում հաշմանդամություն ունեցող անձանց և բնակչության սակավաշարժ խմբերի համար սահմանված քաղաքաշինական նորմերի պահանջների նկատմամբ վերահսկողություն	Շինարարական օբյեկտներում իրականացվող ընթացիկ և ըստ անհրաժեշտության ստուգումների, ինչպես նաև մարզպետարաններում անցկացվող տեսչական ստուգումների միջոցով հաշմանդամություն ունեցող անձանց և բնակչության սակավաշարժ խմբերի համար սահմանված քաղաքաշինական նորմերի պահանջների նկատմամբ վերահսկողության իրականացում	ՀՀ ՔՆ, մարզպետարան, ՏԻՄ-եր	-	2017թ. ընթացքում Աջակից՝ հանձնաժողովի անդամ, մարզպետարանի աշխատակազմի քաղաքաշինության վարչության պետ Արմեն Զանազյան 093 44-16-00, 0312 2-31-02	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց և բնակչության սակավաշարժ խմբերի համար սահմանված քաղաքաշինական նորմերի պահանջների կատարում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
2.3.1	Գոյություն ունեցող հասարակական և արտադրական նշանակության շենքերում և շինություններում հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի պայմանների գնահատում՝ հետագա անհրաժեշտ ծրագրեր մշակելու նպատակով	<ul style="list-style-type: none"> Մատչելիության գնահատման ձևաչափի մշակում Ըստ առաջնահերթությունների մատչելիության ապահովմանն ուղղված աշխատանքների ժամանակացույցի մշակում և հաստատում Մշակված ծրագրերի համապատասխան 	Շահագրգիռ նախարարություններ Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ) ՀՀ կառավարությանն առընթեր քաղաքաշինության պետական կոմիտե / ձևաչափի մշակման մասով/	2017-2021թթ.	Հասարակական և արտադրական նշանակության շենքերի ու շինությունների հարմարեցում՝ գործող շինարարական նորմերին ու կանոններին, ինչպես նաև գնահատման մեթոդական ուղեցույցին	Ծրագրի ժամանակացույցով նախատեսված ֆինանսավորման աղբյուրներ	

		աշխատանքների իրականացում			համապատասխան		
2.3.2	ՀՀ պետական և համայնքային բյուջե-ներով տվյալ տարում իրականացվող շենքերի և շինությունների հիմնանորոգման և նոր շենքերի կառուցման աշխատանքների ապահովմանն ուղղված աշխատանքների՝ հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելիության մշտադիտարկում, վերահսկողություն և հաշվետվության կազմում		Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ)	2017-2021թթ.	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար քաղաքաշինական և ճարտարապետական միջավայրի բարելավում, ֆինանսական միջոցների ծախսարդյունավետության բարձրացում, քաղաքաշինական նորմերի ժամանակակից պահանջներին համապատասխանություն	Դոնոր կազմակերպություններ	
2.3.3	<ul style="list-style-type: none"> Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող ՀԿ- ների ներգրավում հասարակական և արտադրական նշանակության շենքերի և շինությունների ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքների նախագծման թույլատվությունների փուլում Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող ՀԿ- ների ներգրավում ՀՀ պետական բյուջեի և վարկային միջոցների հաշվին կառուցվող և վերակառուցվող շենքերի և շինությունների նախագծային առաջարկների մշակման փուլում 		Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ) ՀՀ քաղաքաշինության պետական կոմիտե	2017-2021թթ.	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի պայմանների վերաբերյալ նորմերի ամրագրում ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքներում, հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող ՀԿ- ների մասնակցություն մատչելիության նորմերի համապատասխանության որոշարկման գործընթացին	Ֆինանսավորում չի պահանջում	
2.4	ՀՀ Լոռու մարզում հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի տրանսպորտային միջավայրի ձևավորման վերաբերյալ քննարկումների կազմակերպում	Շահագրգիռ կազմակերպությունների մասնակցությամբ հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի տրանսպորտային միջավայրի ձևավորման վերաբերյալ քննարկումների անցկացում ՀՀ Լոռու մարզում	ՀՀ ԱՍՀՆ, ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն /ՀՀ ՏԿԶՆ/, ՏԻՄ-եր	Հանձնաժողով	2017թ. ընթացքում Աջակից՝ Հանձնաժողով, Մասնակիցներ՝ ՏԻՄ-եր, ՀԿ-ներ	Մատչելի տրանսպորտային միջավայրի ձևավորման վերաբերյալ քննարկումների անցկացում ՀՀ Լոռու մարզում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
2.4.1	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հարմարեցված տրանսպորտային միջոցներով ապահովում		ՀՀ տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)	2017-2021թթ.		Համայնքային բյուջեներ, դոնոր կազմակերպություններ	

			ՀՀ մարզպետարաններ, համայնքապետարաններ (համաձայնությամբ)				պլուսներ
2.4.2	Ներքաղաքային և միջքաղաքային երթուղիներում շահագործվող ավտոբուսների վրա հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հատուկ վերելակային հարմարանքների և ավտոբուսների ուղեբահներում կանգառների անվանումների բարձրաձայն հայտարարման սարքերի տեղադրում		Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) ՀՀ մարզպետարաններ, համայնքապետարաններ (համաձայնությամբ)		2017-2021թթ.	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հասարակական տրանսպորտից օգտվելու մատչելիության ապահովում	Համայնքային բյուջեներ, դոնոր կազմակերպություններ
2.4.3	Սոցիալական տաքսի ծառայության ստեղծում		ՀՀ տրասպորտի և կապի նախարարություն, ՀՀ մարզպետարաններ, համայնքապետարաններ (համաձայնությամբ)		2017-2021թթ.	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց տրանսպորտային ծառայություններից օգտվելու հնարավորությունների ընդլայնում, սոցիալական տաքսի ծառայության նկարագրի մշակում	Դոնոր կազմակերպություններ
2.5	Աջակցություն սակավ շարժունակ անձանց համար գրադարանային ծառայություններից օգտվելու մատչելիության ապահովման նպատակով Լոռու մարզային գրադարանի միջոցով «Ընտանեկան գրադարանավար» ծրագրի իրականացմանը	Տնային պայմաններում սակավաշարժ անձանց գրադարանային ծառայությունների տրամադրում	Լոռու մարզային գրադարան	ՀՀ ՄՆ	2017թ. ընթացքում համակարգող՝ Հանձնաժողովի անդամ, մարզային գրադարանի տնօրեն Կարինե Հակոբյան 0312 4-51-26	Տեղաշարժման խնդիրներ ունեցող հաշմանդամների համար գրադարանային սպասարկում տնային պայմաններում	ՀՀ պետական բյուջե
2.5.1	<ul style="list-style-type: none"> Էլեկտրոնային կայք էջերի հասանելիության ուղեցույցի մշակում Պետական մարմինների պաշտոնական էլեկտրոնային կայք էջերի հասանելիության ապահովում տեսողության և լսողության խնդիրներով հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար 		ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Շահագրգիռ նախարարություններ ՀՀ մարզպետարաններ, Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)			Կայք էջերում հաշմանդամություն ունեցող անձանց մատչելի ձևաչափով տեղեկատվություն ստանալու հնարավորություն	Համայնքի բյուջե, դոնոր կազմակերպություններ
3. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց կրթության և մասնագիտական ուսուցման ծրագրեր							
3.1	Աջակցություն նախադպրոցական և հանրակրթական հաստատություններում սովորող կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների /ներառական/ կրթության կազմակերպմանը	Ներառական կրթության կազմակերպում	Մարզի ներառական կրթություն իրականացնող հաստատություններ, մարզպետարան	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն /ՀՀ ԿԳՆ/	2017թ. ընթացքում համակարգող՝ հանձնաժողովի անդամ, մարզպետարանի աշխատակազմի կրթության, մշակույթի և սպորտի վարչություն	Հատուկ կարիք ունեցող երեխաների /ներառական/ կրթության կազմակերպում	ՀՀ պետական բյուջե, դոնոր կազմակերպություններ

3.1.1	Ներառական կրթություն իրականացնող դպրոցների ցանկի ընդլայնում	Ներառական կրթության կազմակերպում	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն ՀՀ մարզպետարաններ Շահագրգիռ ՀԿ-ներ (համաձայնությամբ)		2017-2021թթ.	Համընդհանուր ներառական կրթություն, հաշմանդամություն ունեցող երեխաների ուսուցման կազմակերպում հանրակրթական դպրոցներում	ՀՀ պետական բյուջե
3.1.2	ՀՀ մարզերում և Երևան քաղաքում մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոնների ստեղծում		ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) ՀՀ մարզպետարաններ Շահագրգիռ ՀԿ-ներ (համաձայնությամբ)		2017-2021թթ.	Երեխայի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի արձագանքման եռաստիճան համակարգի ստեղծում	ՀՀ պետական բյուջե և օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
3.1.3	Հանրակրթական դպրոցներում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար սահմանված ֆինանսավորման բարձրացված չափաքանակի սանդղակի կիրառում՝ ըստ երեխայի կարիքի ծանրության աստիճանի, և ուսուցչի օգնականի հաստիքի ներդրում		ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) ՀՀ մարզպետարաններ Շահագրգիռ ՀԿ-ներ (համաձայնությամբ)		2017-2021թթ.	Հանրակրթական դպրոցներում համապատասխան մասնագետներով համալրում, որի արդյունքում հաշմանդամություն ունեցող երեխաների հետ կիրականացվեն լրացուցիչ պարապմունքներ	ՀՀ պետական բյուջե և օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
3.1.4	Հանրակրթական դպրոցների և նոր ձևավորված տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոնների մանկավարժական աշխատողների վերապատրաստում		ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ մարզպետարաններ, Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) Շահագրգիռ ՀԿ-ներ (համաձայնությամբ)		2017-2021թթ.	Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների վերապատրաստում ներառական կրթություն իրականացնելու համար	ՀՀ պետական բյուջե և օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ
3.2	Լոռու մարզում հանրակրթական հաստատություններում սովորող կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների /ներառական/ տեղեկատվական շտեմարանի ստեղծում և վարում	Ներառական կրթության մեջ ընդգրկված երեխաների տվյալների հավաքագրում	Մարզի ներառական կրթություն իրականացնող հաստատություններ, մարզպետարան	ՀՀ ԿԳՆ	2017թ. ընթացքում համակարգող՝ հանձնաժողովի անդամ, մարզպետարանի աշխատակազմի ընտանիքի, կանանց և երեխաների բաժնի պետ Նարեկ Սարգսյան 093 23-01-73	Հատուկ կարիք ունեցող երեխաների /ներառական/ վերաբերյալ տեղեկատվական շտեմարանի վարում	ՀՀ պետական բյուջե, դոնոր կազմակերպություններ
3.3	Հանրապետության բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում սովորող հաշմանդամության ունեցող ուսանողների տվյալների բազայի ստեղծում	Հաշմանդամություն ունեցող ուսանողների կարիքների վերհանում	ՀՀ ԿԳՆ	ՀՀ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ /բուհեր/, ՀԿ-ներ	2017թ. ընթացքում Համակարգող՝ Հանձնաժողով, բուհեր, ՀԿ-ներ	Հաշմանդամություն ունեցող ուսանողների տվյալների բազայի առկայություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
3.4	«Հատուկ կարիքներով անձանց կրթության և զարգացման Ստեփանավանի և Տաշիրի տարածաշրջանների համայնքային	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց կրթական և	«Լիարժեք կյանք» ՀԿ		2017թ. ընթացքում կազմակերպիչ՝ «Լիարժեք կյանք» ՀԿ նախագահ, Հաշմանդամություն ունեցող	Հատուկ կարիքներով անձինք ձեռք են բերել նախամասնագիտ	ՀՀ պետական բյուջե, դոնոր

	կենտրոն»	զարգացման ծրագրերի կենսագործում			անձանց հարցերով զբաղվող ազգային հանձնաժողովի անդամ Սուրեն Մաղաքյան 093 58-58-44,0256 -2-30-23	ական ուսուցում, հոգեբանական և սոցիալական աջակցություն	կազ- մակերպու- թյուններ
3.5	Մասնագիտություն ձեռք բերելու համար կողմնորոշման դասընթացներ	Մասնագիտական կողմնորոշման դասընթացների անցկացում	«Լուսաստղ» ԲՀԿ	ՋՏԿ-ներ	2017թ. ընթացքում կազմակերպիչ՝ Հաշմանդամություն հանձնաժողովի անդամ, ՀՀ ԱՍՀՆ ԶԴԾԳ Վանաձորի տարածքային կենտ- րոնի տնօրեն Արա Առաքելյան 055 094 88-15-25, 0312 2-20-86	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց ձեռք են բերել որոշակի հմտու- թյուններ և կողմ- նորոշում մասնա- գիտություն ձեռք բերելու համար	ՀՀ պետա- կան բյուջե
3.5.1	Երևան քաղաքի յուրաքանչյուր վարչական շրջանում և մարզերում ներառական կրթություն իրականացնող մանկապարտեզների հիմնում, դրանց կարողությունների զարգացում		Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) ՀՀ մարզպետարաններ, համայնքապետարաններ (համաձայնությամբ)		2017-2020թթ.	Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների նախադպրոցական կրթության կազմակերպում	Համայնքային բյուջե
4. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց զբաղվածության խթանմանն ուղղված ծրագրեր							
4.1	Աջակցություն զբաղվածության պետական ծրագրերին	Զբաղվածության պետական ծրագրերի իրականացում	Զբաղվածու- թյան տա- րածքային կենտրոններ /ՋՏԿ-ներ/	ՀՀ ԱՍՀՆ, ՀԿ-ներ	2017թ. ընթացքում կազմակերպիչ՝ Հաշմանդամություն հանձնաժողովի անդամ, ՀՀ ԱՍՀՆ ԶԴԾԳ Վանաձորի տարածքային կենտ- րոնի տնօրեն Արա Առաքելյան 055 094 88-15-25, 0312 2-20-86	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց շրջանում իրակա- նացված ծրագրեր /աշխատանքի ապահովում/	ՀՀ պետա- կան բյուջե, դոնոր կազմակեր- պություններ
4.2	Թափուր աշխատատեղերի «Աշխատանքի տոնավաճառի» կազմակերպում /Հաշմանդա- մություն ունեցող անձանց մասնակցությամբ/	«Աշխատանքի տոնավաճառի» անցկացում	ՋՏԿ-ներ	ՀՀ ԱՍՀՆ, գործատու- ներ, ՀԿ-ներ	2017թ. ընթացքում կազմակերպիչ՝ Հաշմանդամություն հանձնաժողովի անդամ, ՀՀ ԱՍՀՆ ԶԴԾԳ Վանաձորի տարածքային կենտ- րոնի տնօրեն Արա Առաքելյան 055 094 88-15-25, 0312 2-20-86	Աշխատանքի տեղավորման առաջարկ ստացած Հաշմանդամություն ունեցող անձինք	ՀՀ պետա- կան բյուջե
4.3	Աջակցության Հաշմանդամություն ունեցող անձանց աշխատանքի տեղավորման գործընթացին	Հաշմանդամու- թյուն ունեցող անձանց ներգրավվում աշխատաշուկա	«Լիարժեք կյանք» ՀԿ, այլ կազմա- կերպություն- ներ	ՋՏԿ-ներ	2017թ. ընթացքում կազմակերպիչ՝ Հաշմանդամություն հանձնաժողովի անդամ, ՀՀ ԱՍՀՆ ԶԴԾԳ Վանաձորի տարածքային կենտ- րոնի տնօրեն Արա Առաքելյան 055 094 88-15-25, 0312 2-20-86	Աշխատանքի տեղավորված Հաշմանդամություն ունեցող անձինք	Դոնոր կազմա- կերպու- թյուններ

4.3.1	«Մասնագիտական կրթություն և զբաղվածություն հաշմանդամություն ունեցող երիտասարդների համար» (SIVEE) ծրագրի իրականացում		ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն «Սեյվ դը չիլդրեն» «Մասնագիտական կրթության բարեփոխումներ» ՀԿ (համաձայնությամբ)	2017թ.	Հանրապետությունում գործող ՄԿՈՒ-7 հաստատությունների կողմից կարճա-ժամկետ ներառական մասնագիտական դաս-ընթացների իրականացում հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար և հաստատությունների ֆիզիկական մատչելիության ապահովում	ԵՄ	
4.3.2	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար սոցիալական ձեռնարկությունների ստեղծում		ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Շահագրգիռ ՀԿ-ներ (համաձայնությամբ)	2017թ.	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց զբաղվածության խթանում	Դոնոր կազմակերպություններ	
5. Տարեցների և հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական սպասարկման ծրագրեր							
5.1	Հատուկ կարիքներով անձանց սոցիալական և կրթական ծառայությունների մատուցում /Ստեփանավան, Ալավերդի/	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական և կրթական ծառայությունների մատուցում	«Լիարժեք կյանք» ՀԿ		2017թ. ընթացքում կազմակերպիչ՝ «Լիարժեք կյանք» ՀԿ նախագահ, Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող ազգային հանձնաժողովի անդամ Սուրեն Մաղաբյան 093 58-58-44,0256 -2-30-23	Հատուկ կարիքներով անձինք սոցիալական և կրթական ծառայություններ են ստանում ցերեկային կենտրոնում	Դոնոր կազմակերպություններ
5.2	Աջակցություն «Վանաձորի տարեցների տուն» հիմնադրամի գործունեությանը	Խնամք են ստանում նաև Հաշմանդամություն ունեցող անձանց	«Վանաձորի տարեցների տուն» հիմնադրամ		2017թ. ընթացքում համակարգող՝ «Վանաձորի տարեցների տան» տնօրեն Մանուշակ Օհանյան /091 19-78-18, 0312 4-32-11	Շուրջ հինգ տասնյակ տարեց ստանում են շուրջօրյա խնամք և սոցիալական սպասարկում	Դոնոր կազմակերպություններ
5.3	«Կյանքի հաց» ԲՀԿ-ի «Հույսի տուն» ծերերի հանգստավայրում տարեցների և Հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական սպասարկման իրականացում /անկողնային խնամքի ծառայությունների մատուցում/	Անկողնային խնամք են ստանում նաև Հաշմանդամություն ունեցող անձանց	«Կյանքի հաց» ԲՀԿ		2017թ. ընթացքում համակարգող՝ «Հույսի տուն» ծերերի տան տնօրեն 091 27-27-93, 0312 5-51-20	Շուրջ 40 տարեցներ և Հաշմանդամություն ունեցող անձանց ստանում են շուրջօրյա խնամք և սոցիալական սպասարկում	«Կյանքի հաց» ԲՀԿ, անհատական ներդրումներ
5.4	Տնային պայմաններում տարեցների և Հաշմանդամություն ունեցող անձանց խնամքի և սոցիալական սպասարկման ծառայությունների տրամադրում /Վանաձոր՝ խնամք, Տաշիր՝ ցերեկային կենտրոն/	Տնային պայմաններում խնամք են ստանում նաև Հաշմանդամություն ունեցող անձինք	«Հայկական Կարիտաս» ՄՀԿ,	Համայնքներ	2017թ. ընթացքում համակարգող՝ «Հայկական Կարիտաս» ՄՀԿ Վանաձորի ծրագրի ղեկավար Հասմիկ Հովսեփյան /091 19-46-13, 0312 4-04-70	Շուրջ 160 անձ սոցիալական սպասարկում են ստանում տնային պայմաններում և ցերեկային կենտրոնում	«Հայկական Կարիտաս» ՄՀԿ, ՏԻՄ-եր

5.5	Ինամքի ծառայությունների մատուցում տարեցների և Հաշմանդամություն ունեցող անձանց՝ «Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ /Վանաձոր, Սպիտակ, Ալավերդի, Տաշիր/	Ինամք են ստանում նաև Հաշմանդամություն ունեցող անձինք	«Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ	Համայնքներ	2017թ. ընթացքում համակարգող՝ «Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ Վանաձորի համայնքային կենտրոնի տնօրեն Սուսաննա Մարտիրոսյան /096 00-29-90, 0312 4-89-76	Շուրջ 470 անձ սոցիալական սպասարկում են ստանում կազմակերպության կենտրոններում	«Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ, ՏԻՄ-եր
6. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց մատուցվող բժշկական օգնության, այդ թվում՝ վերականգնողական ծրագրեր							
6.1	Աջակցություն Հաշմանդամություն ունեցող անձանց բժշկական օգնության և սոցիալական վերականգնման աշխատանքների	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց բժշկական օգնության և սոցիալական վերականգնման աշխատանքների կազմակերպում	Մարզի բուժ-հաստատություններ, ԲՄՓՀ-ներ, մարզպետարան	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	2017թ. ընթացքում համակարգող՝ Հանձնաժողով, կազմակերպիչ՝ «Լիարժեք կյանք» ՀԿ նախագահ, Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող ազգային հանձնաժողովի անդամ Սուրեն Մաղաքյան 093 58-58-44, 0256 -2-30-23	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց բուժման և դեղորայքի անվճար տրամադրման ծառայություններ, վերականգնողական ծառայության մատուցում	ՀՀ պետական բյուջե, դոնոր կազմակերպություններ, այլ աղբյուրներ
6.2	«Հաշմանդամություն ունեցող անձանց մատուցվող բժշկական օգնության և սպասարկման (այդ թվում՝ հիվանդանոցային, ստոմատոլոգիական բժշկական օգնության և սպասարկման) գործընթացի մշտադիտարկում»	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց բժշկական օգնության և սպասարկման ծառայությունների արդյունավետության բարձրացման նպատակով մոնիթորինգի անցկացում	ՀՀ առողջապահության նախարարություն ՀՀ ԱՆ/, մարզպետարան	«Բժշկական կազմակերպություններ, ՀԿ-ներ	2017թ. ընթացքում Աջակից՝ հանձնաժողովի քարտուղար, աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչության պետ Սամվել Լամբարյան 055/091/093 33-43-85, 0312 2-33-99, առողջապահական ընկերություններ, ՀԿ-ներ	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց բժշկական օգնության և սպասարկման ծառայությունների արդյունավետության բարձրացում, վերականգնողական միջոցառումների նպատակային կիրառում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
6.3	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար այլընտրանքային ծառայությունների ընդլայնում	Հոգեկան առողջության խնդիրներ ունեցող անձանց համար այլընտրանքային ծառայությունների /ինամքի տների/ ստեղծում	ՀՀ ԱՍՀՆ, Միջազգային կազմակերպություններ, ՀԿ-ներ	ՏԻՄ-եր	2017թ. ընթացքում Աջակից՝ հանձնաժողովի քարտուղար, աշխատակազմի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչության պետ Սամվել Լամբարյան 055/091/093 33-43-85, 0312 2-33-99, ՏԻՄ-եր, ՀԿ-ներ	Կարիքների գնահատման հիման վրա հոգեկան առողջության խնդիրներ ունեցող անձանց ներառում հասարակություն՝ փակ տիպի հաստատությունների բեռնաթափման միջոցով	ՀՀ օրենքներով չարգելված ֆինանսավորման աղբյուրներ

6.4	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար վերականգնողական օգնության ծրագրեր իրականացնող կազմակերպությունների հետ համագործակցություն, կատարված աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկատվության ստացում և ամփոփում	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց մատուցվում են վերականգնողական ծառայություններ	Մարզի ԲՄՓՀ-ներ, Մարզպետարան, ՀԿ-ներ	ՀՀ ԱՍՀՆ	2017թ. ընթացքում համագործակցող՝ Հանձնաժողով,	Համակարգված վերականգնողական ծառայության կազմակերպում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
6.5	Տեխնիկական և գույքային աջակցություն մարզի բժշկական կազմակերպություններին	Մարզի բժշկական կազմակերպություններին տրամադրվում են տեխնիկական և գույքային աջակցություն	ՀՀ ԱՆ, մարզպետարան		2017թ. ընթացքում աջակից՝ Հանձնաժողով, Հանձնաժողովի անդամ, «Երուսաղեմի սուրբ Ղազարի օրդենը Հայաստանում» հիմնադրամի նախագահ Ժակլին Հեքիմյան /055 43-43-02/	Բուժհաստատությունների տեխնիկական և գույքային վիճակի բարելավում	ՀՀ պետական բյուջե, դոնոր կազմակերպություններ
6.5.1	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար ցերեկային խնամքի և վերականգնողական կենտրոնների ստեղծում		ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ) Շահագրգիռ ՀԿ-ներ (համաձայնությամբ)		2017-2021թթ.	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական վերականգնում, զբաղվածության ապահովում ցերեկային կենտրոններում	ՀՀ պետական բյուջե, դոնոր կազմակերպություններ
7. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց վերականգնողական, տեխնիկական և այլ օժանդակ միջոցներով ապահովման ծրագրեր							
7.1	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաների /անվասայլակներ, լսողական և ձայնաստեղծ սարքեր, տարատեսակ պրոթեզներ /աչքի, կրծքի և այլն/ և օրթեզներ և այլն/ տրամադրում	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաներով ապահովում	ՀՀ ԱՍՀՆ, մարզի ԲՄՓՀ-ներ, Մարզի սոցիալական աջակցության տարածքային մարմիններ /ՍԱՏՄ-ներ/	ՀԿ-ներ	2017թ. ընթացքում աջակիցներ՝ «Լիարժեք կյանք» ՀԿ նախագահ, Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող ազգային հանձնաժողովի անդամ Սուրեն Մաղաքյան 093 58-58-44, 0256 -2-30-23, Հանձնաժողովի անդամ, «Երուսաղեմի սուրբ Ղազարի օրդենը Հայաստանում» հիմնադրամի նախագահ Ժակլին Հեքիմյան /055 43-43-02/ համակարգող՝ հանձնաժողովի քարտուղար	Հաշմանդամություն ունեցող անձինք ապահովվել են պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաներով	ՀՀ պետական բյուջե
7.2	Աջակցություն կույր և թույլ տեսնող անձանց տեղեկատվության ապահովման նպատակով Լոռու մարզային գրադարանում «Արև» տեղեկատվական հաղորդակցման ծրագրի իրականացմանը	Կույր և թույլ տեսնող անձանց շրջանում տեղեկատվական հաղորդակցման ծրագրի կենսագործում	Լոռու մարզային գրադարան	ՀՀ մշակույթի նախարարություն, Կույրերի մարզային վարչություն	2017թ. ընթացքում համակարգող՝ Հանձնաժողովի անդամ, մարզային գրադարանի տնօրեն Անահիտ Քոչարյան 093 45-41-04, 0312 4-51-26	«Արև» տեղեկատվական հաղորդակցման ծրագրի իրականացում	ՀՀ պետական բյուջե

8. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց ինտեգրումը հասարակություն մշակույթի և սպորտի միջոցով

8.1	<p>Աջակցություն Հաշմանդամություն ունեցող անձանց տարբեր մարզաձևերով առաջնությունների և մրցաշարերի մասնակցությանը, Հաշմանդամային սպորտի խթանմանն ուղղված ծրագրերի իրականացում</p>	<p>1. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հանրապետական մարզական փառատոնի կազմակերպում 2. «Համաեվրոպական ֆուտբոլի շաբաթ» ծրագրով ֆուտբոլի հանրապետական առաջնություն մտավոր խնդիրներ ունեցող երեխաների մասնակցությամբ 3. Կույր շախմատիստների Հայաստանի առաջնություն 4. Խուլերի մասնակցությամբ սպորտային միջոցառումների իրականացում 5-6. «Հաշմանդամություն ունեցող լավագույն մարզիկ» և «Հաշմանդամություն ունեցող լավագույն մարզական ընտանիք» մրցույթների անցկացում</p>	<p>ՀՀ ՍԵՀՆ, մարզպետարան, ՀԿ-ներ</p>	-	<p>2017թ. ընթացքում</p> <p align="center">համակարգող՝ մարզպետարանի աշխատակազմի կրթության, մշակույթի և սպորտի վարչության մշակույթի և սպորտի բաժին /պետ՝ Արամ Ռևազյան 093/095 36-66-90, նույն բաժնի առաջատար մասնագետ Ռուբեն Մխիթարյան /091 76-97-90 0312 4-02-66</p>	<p>Սպորտի միջոցով հաշմանդամություն ունեցող անձանց վերականգնում և ներառում հասարակություն</p>	<p>ՀՀ պետական բյուջե և օրենքով չարգելված ֆինանսավորման աղբյուրներ</p>
8.2	<p>Հաշմանդամություն ունեցող անձանց ստեղծագործությունների ցուցադրման աշխատանքների կազմակերպում</p>	<p>Հաշմանդամություն ունեցող անձանց ստեղծագործությունների ցուցահանդեսի կազմակերպում</p>	<p>Մարզպետարան, Հանձնաժողով, Համայնքներ, ՀԿ-ներ</p>	<p>ՀՀ ՍԵՀՆ</p>	<p>2017թ. ընթացքում</p> <p align="center">համակարգող՝ հանձնաժողովի քարտուղար, մասնակիցներ՝ ՀԿ-ներ</p>	<p>Հաշմանդամություն ունեցող անձինք մասնակցում են կազմակերպվող միջոցառումներին</p>	<p>ՀՀ պետական բյուջե, այլ աղբյուրներ</p>
8.3	<p>Աջակցություն «Երեխաների հատուկ ստեղծագործական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի Վանաձորի մասնաճյուղին՝ արհեստագործական ուսուցման ծրագրերի իրականացմանը</p>	<p>Հաշմանդամություն ունեցող երեխաներին արհեստագործական ուսուցում</p>	<p>«Երեխաների հատուկ ստեղծագործական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի</p>	<p>ՀՀ ՄՆ</p>	<p>2017թ. ընթացքում</p> <p align="center">համակարգող՝ Հանձնաժողովի անդամ, «Մոլորակ» ՀԿ նախագահ, «Երեխաների հատուկ ստեղծագործական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի Վանաձորի</p>	<p>Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների համար արվեստի և արհեստների անվճար ուսուցում</p>	<p>ՀՀ պետական բյուջե</p>

			Վանաձորի մասնաճյուղ		մասնաճյուղի ղեկավար Սուսաննա Ապրեսյան /055 52-09-71, 091 76-97-69		
8.4	Աջակցություն Հաշմանդամություն ունեցող անձանց տարբեր հմտությունների ուսուցողական դասընթացների կազմակերպմանը /լող, սեղանի թենիս, ասեղնագործություն, գորելենագործություն ևն/	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց տարբեր հմտությունների ուսուցում	«Լուսաստղ» ԲՀԿ		2017թ. ընթացքում կազմակերպիչ՝ հանձնաժողովի անդամ, «Լուսաստղ» ՀԿ նախագահ Անի Գաբրիելյան 093 31-06-08	Հաշմանդամություն ունեցող անձինք ունեն որոշակի հմտություններ	Դոնոր կազմակերպություններ
8.5	Ամառային ներառական ճամբար	Ներառական ամառային ճամբարի կազմակերպում	«Լիարժեք կյանք. ՀԿ		2017թ. ամառ կազմակերպիչ՝ «Լիարժեք կյանք» ՀԿ նախագահ, Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող ազգային հանձնաժողովի անդամ Սուրեն Մաղաքյան 093 58-58-44,0256 -2-30-23	Ներառական ճամբարում հանգստացել են 300 երեխաներ	ՀՀ պետական բյուջե, այլ աղբյուրներ
8.6	«Բոչիա» մարզաձևի առաջնություն	Հաշմանդամային սպորտի ներգրավում 30 հաշմանդամություն ունեցող անձինք	«Լիարժեք կյանք. ՀԿ		2017թ. ամառ կազմակերպիչ՝ «Լիարժեք կյանք» ՀԿ նախագահ, Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող ազգային հանձնաժողովի անդամ Սուրեն Մաղաքյան 093 58-58-44,0256 -2-30-23	Բոչիայի մասսայականացում հասարակության մեջ	ՀՀ պետական բյուջե, այլ աղբյուրներ
8.7	Մշակութային և սպորտային միջոցառումների իրականացում խուլ-համրերի շրջանում	Խուլ-համրերի շրջանում մշակութային և մարզական կյանքի ակտիվացում	«Խուլերի կրթամշակութային կենտրոն» ՀԿ		2017թ. ընթացքում կազմակերպիչ՝ հանձնաժողովի անդամ, «Խուլերի կրթամշակութային կենտրոն» ՀԿ նախագահ Գագիկ Սերոբյան /041 57-57-51, 093 82-70-94	Խուլ-համրերը ինտեգրվել են հասարակությանը՝ մշակույթի և սպորտի միջոցով	ՀՀ պետական բյուջե, այլ աղբյուրներ
8.8	Շարադրությունների մրցույթի կազմակերպում	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների սովորողների շրջանում «Իմ ներառական դպրոցը» վերնագրով շարադրությունների մրցույթի կազմակերպում	ՀՀ ԿԳՆ		2017թ. ընթացքում Տեղեկատվություն տրամադրող՝ կրթական հաստատություններ համակարգող՝ հանձնաժողովի անդամ, մարզպետարանի աշխատակազմի կրթության, մշակույթի և սպորտի վարչություն	Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների սովորողների շրջանում հաշմանդամություն ունեցող անձանց հավասար իրավունքների վերաբերյալ իրազեկության տարածում	ՀՀ օրենքով չարգելված ֆինանսավորման աղբյուրներ

8.9	Թատերախմբերի ելույթների կազմակերպում	Տարբեր խնդիրներից՝ այդ թվում մտավոր խնդիրներից հաշմանդամություն ունեցող երեխաների և մեծահասակների թատերախմբերի ելույթների կազմակերպում	ՀԿ-ներ		2017թ. ընթացքում Տեղեկատվություն տրամադրող՝ Հանձնաժողով, ՏԻՄ-եր, ՀԿ-ներ /«Հավասար իրավունքներ, հավասար հնարավորություններ» ՀԿ՝ նախագահ Անուշ Ասլանյան 077/095 07-75-62	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց ստեղծագործական ներուժի ներկայացում	ՀՀ օրենքներով չարգելված ֆինանսավորման աղբյուրներ
8.9.1	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց և նրանց հարցերով զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների ստեղծագործական ծրագրերի նպատակային աջակցություն, հաշմանդամություն ունեցող անձանց թատերական գործունեության, նրանց կատարմամբ պարային, երգի և այլ համերգների կազմակերպում		ՀՀ մշակույթի նախարարություն ՀՀ մարզպետարաններ		2017-2021թթ.	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց ստեղծագործական ներուժի բացահայտում և խթանում	ՀՀ պետական բյուջե
9.Սոցիալական գործընկերություն հաշմանդամների հիմնահարցերով զբաղվող պետական և հասարակական կազմակերպությունների միջև							
9.1	Աջակցություն Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող պետական և ոչ պետական կազմակերպությունների հետ համագործակցությանը և նրանց կողմից իրականացվող ծրագրերի համակարգմանը	Համագործակցություն Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող պետական և ոչ պետական կազմակերպությունների հետ	Հանձնաժողով, Մարզպետարան	ՀՀ ԱԱՀՆ	2017թ. ընթացքում մասնակիցներ՝ հանձնաժողով, ՀԿ-ներ	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հիմնախնդիրների լուծման հարցում համակողմանի մոտեցում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
9.2	Աջակցություն Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների կողմից իրականացվող ծրագրերին /խորհրդատվության, տեղեկատվության, մեթոդական աջակցության տրամադրում/	Համագործակցություն Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող ՀԿ-ների հետ	Հանձնաժողով, Մարզպետարան	ՀՀ ԱԱՀՆ	2017թ. ընթացքում մասնակիցներ՝ հանձնաժողով, ՀԿ-ներ	Պետական և հասարակական կազմակերպությունների միջև համագործակցության խթանում	Ֆինանսավորում չի պահանջվում
9.3	«Նոենի» ՀԿ-ի հետ ՀՀ Լոռու մարզի թվով 5 ներառական դպրոցների մասնագիտական թիմերի վերապատրաստում		«Նոենի» ՀԿ, մարզպետարան		2017թ. ընթացքում	Առավել սերտ համագործակցություն ստեղծել դպրոց-ընտանիք կապը ամրապնդելու և երեխայի հետ տարվող աշխատանքները առավել արդյունավետ դարձնելու համար	Դոնոր կազմակերպություն

9.4	«Դիակոնիա» միջազգային բարեգործական կազմակերպության հովանավորությամբ հանրապետության առաջատար մասնագետների կողմից մասնագիտական վերապատրաստումներ մարզի թվով 17 ներառական դպրոցների մասնագետների համար		«Դիակոնիա» ԲՀԿ մարզպետարան		2017թ. ընթացքում	Ներառական դպրոցի մասնագետների հմտությունների և կարողությունների զարգացում հետագա ներառական խմբերեխաների հետ աշխատելու համար	Դոնոր կազմակերպություն
9. Հանրային իրազեկում							
10.1	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների և շահերի պաշտպանությանը ուղղված միջոցառումների իրականացում, թեմատիկ քննարկումների, դասընթացներ, կլոր սեղանների, հանրային իրազեկման լրատվական այլ ձևաչափերով հաղորդումների կազմակերպում	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների և շահերի պաշտպանությանը միտված միջոցառումների իրականացում	ՀՀ ԱՍՀՆ, Մարզպետարան, ՀԿ-ներ, ԶԼՄ-ներ		2016թ. ընթացքում համակարգող՝ հանձնաժողով, մասնակիցներ՝ ՀԿ-ներ	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ինտեգրում, սոցիալական իրավունքի իրացում	Դոնոր կազմակերպություններ
10.2	Մեդիա քարոզարշավ	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հիմնահարցերին վերաբերող մամլո ասուլիսներ, հրապարակումներ հաղորդաշարեր՝ ներառյալ էլեկտրոնային լրատվամիջոցները՝ ներգրավելով նաև հաշմանդամություն ունեցող լրագրողների և լրագրության ֆակուլտետի ուսանողներին	ՀՀ ԱՍՀՆ, ՀԿ-ներ	ԶԼՄ-ներ Disabilityinfo.am Disability.am	Տարվա ընթացքում Աջակից՝ Հանձնաժողով, ՏԻՄ-եր, ՀԿ-ներ	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հիմնահարցերի վերաբերյալ իրազեկության բարձրացում	ՀՀ օրենքներով չարգելված ֆինանսավորման աղբյուրներ
10.3	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների և հիմնահարցերի լուծմանը նվիրված միամսյակ	Հաշմանդամության հիմնահարցերի լուծման ուղիների որոնում, նպատակամետ աշխատանքների իրականացում	Հանձնաժողով, համայնքներ, ՀԿ-ներ, ԶԼՄ-ներ		2016թ. նոյեմբեր-դեկտեմբեր համակարգող՝ հանձնաժողով, մասնակիցներ՝ ՀԿ-ներ	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների, սոցիալական պաշտպանության բարձրաձայնում	Սեփական միջոցներով

Ծանոթություն.

1. Միջոցառումների ցանկում /այն կազմվել է հաշվի առնելով մասնակից կողմերի հնարավորությունները/ ներկայացված տեղական միջոցառումների /կատարման ժամկետի սյունակում նշված են պատասխանատու անձանց տվյալները: